

Uçuryma gidip barýas / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Uçuryma gidip barýas / satiriki hekaýa UÇURYMA GIDIP BARÝAS

• **Şondan soñ maña näme bolanyny özümem bilemok**

Çaýhanada «Şarp!...» diýen zarply şarpyk sesi eşidildi. Nardadyr, domino we kart oýnap hem-de özara gürrüňleşip otiranlaryň ählisi sakga doňup galdy. Hemmeler ses gelen tarapa ciňerildiler. Urlup oturan iri süňkli daýaw pyýadady. Tersine, ony kötekläp oturan kelte boýly, hor we ejizje biridi. Daýaw adamyň çep ýaňagynda baş barmagyň yzy mesaňa bildirip durdy. Hatda hazır polisiýa işgärleri gelse, onuň ýaňagydaky barmak yzlaryndan şarpygy kimiň berendigini anyklabam biljekdi. Çaýhanadakylar daýawyň özünü urup duran kelte boýlyny aýak astyna alyp mazaly depgilär öýtdüler. Garaşylan çykmady. Gaýtam ol:

– Arz etjek! – diýip zörlediberdi.

Hiç kimden ses çykmady. Şapbat iýen durdy-durdy-da:

– Hemmäňiz gördüniz dälmi?!. – diýdi. Soňra ol boýy öz egninede ýetmeýän hor kişä tarap öwrüldi: – Ýör, polisiýa uçastogyna!

Şarpyk uran oña jogap bermegiň deregine, misli siňek kowalaýan ýaly elini ikiýana salgady-da, agzyndan birtüýsli ses çykardı:

– Psssuurn!..

Şondan soñ daýaw dazanaklap daşary çykyp gitdi.

Çaýhanada oturanlar bolsa oýnap oturan oýunlaryna we gürrüňlerine dowam etdiler. Az wagt geçenden soñ ýaňky daýaw yzyna polisiýa işgärinin tirkäp geldi. Ol hora barmagyny çommaltdy:

– Ynha, şu! – Soňra ol oturanlary shaýat tutundı: – Bularam gördüler!

Polisiýa işgäri hor bilen dawanyň bolan ýerine iň ýakyn oturan

dört adamy polisiýa uçastogyna alyp gitdi.

Polisiýa uçastogynnda daýaw gzyly ölçmedik ýaňagyny tutup:

– Yoldaş komissar, men bu adamyň üstünden arz etjek, ol meni urdy. Bu oturanlaram gözli şayat – diýdi.

Komissar ilkinji nobatda üstünden arz edilen bilen arzaçynyň, soňra şayatlarynyň şahsyýetini anyklady. Arzaçy özüne şarpyk bereni öň tanamaýandygyny aýdýardı. Şayat diýip getirilenlerem, biragyzdan:

– Biz hiç zat göremzogam, bilemzogam – diýdiler.

Arzaçy:

– Şapbadyň sesinem eşitmediňizmi? – diýdi.

«Şayatlar» hiç zat görmedigini we eşitmedigini aýdyp, bir depen ýerlerini depdi durdular. Kelte boýly hor kişi:

– Hawa, men ony uranymy inkär edemok – diýdi. – Hakykatdanam men urdum.

Komissar:

– Náme üçin? – diýip sorady? – Araňyzda düşünişip bilmedik meseläňiz dagy barmydy? Ýa ol size hapa-paýys söz aýtdymy?

– Aramyzda hiç hili mesele ýok. Men ony öň tanamogam.

– Yeri, onda nädip oňa sataşyp ýörsün?

– Düýn aşşam işden soň öye gelemde, bir seretsem, togumyz kesilen eken. Toguň puly tölenmedikdi. Gijäni garaňkyda, toksyz, uklaman geçirdik. Üstesine ejemem iki ýyllap düşekde kesel ýatyr. Äñiniň agrysy köseyär biçäräni. Lukmanyň beren derman-därisini atsa, biraz düzelişyärem. Hany, indi oňa berilýän dermanlar barmy náme? Irdən ýerimden turanda çep tarapymyň ysmaýandygyny duýdum. Ýatýan otagyň äpişgesiniň aýnasy üç aý mundan öň döwülipdi. Indi oňa oturmaga aýna tapamzok. Ahyryn äpişgä prostyn gerdim. Ýöne bulam peýda bermedi. Daň atýanca bir ýerde ýel bolsa, sowuk bolsa, barsy içerisinde. Çep tarapym doňupdyr. Bagışlarsyňyz, ýerimden turşuma hajathana tarap ylgadym. Suw akanok eken. Daşarda bedreden guýan ýaly ýagyş ýagýar, içerisinde ýuwunara bir damja suw ýok. Yzyma otagyma girdim. Özümiňem endam-janym titreýär. Bize kömür paýymyzam berenoklar. Az-owlak odun alypdyk. Onam ýakyp gutardyk. Indi ýakmaga odun hem tapamzokdyk. Poçtalýon gazet goýup gidipdir. Her gün irden işe gitmäňkä gazetlere göz

gezdirip çykýan. Bir gazete seretdim: «Gözellik bäsleşigi», «Galatasaraý liganyň çempiony boldy!», «Gümrükde saklanan 300 tonna kofäni näme ederlerkä?», «Abidin Dawer gämisiň borty kem-kemden çüýredi» diýen ýaly sözbaşylar bar.

Daşaryk çykasym geldi. Ýaňy çykyp barýarkamam ýerine ýetiriji suduň işgäri bilen aklawjy gapyny kakdy. Kireý tölegini berip bilmändigimiz üçin jaýyň eýesi bizi suda berem eken. Gelenler öýden tussag eder ýaly ibaly emlák tapmadylar. Men hiç wagt ýerine ýetiriji suduň we emlägi tussag astyna alýan işgärleriň öýüme gelmegini islemeýän. Çünkü meniň öýümde olaryň çolpysyna iljek hiç zat ýok. Barybir özleri masgara bolarlar.

Gelen aklawjy:

– Şu diwany alaýaly! – diýip elini urandan, sandygyň üstüne atylan köne-küşül jalbarlar, bölek-bücek matalar, ýyrtyk-yşyk ýorganlar orta döküldi. Adwokat bu gezek: – Radio! – diýip gygyrdy.

Şu radio belasyny başyndan alsalar, menem dysadym! Ol ýylyň on aýyny abatlaýış ussahanasynda geçirýär. Gydyrdanyp bar gazanan pulyňy radio bejeriji ussa berip gaýdýaň. Wah, bizi su güne dalan radio dälmi eýse...

Gapydan çykyp barýarkam aýalym:

– Gyzyň mekdebe gitjek däl diýýär – diýdi.

– Nämüçin?

– Bedenterbiýe mugallymy «şorti bilen krossowka geýip gelmeseň sapaga salman» diýipdir.

– Yeri, ýeri...

– Öýde zeýtun ýagy-da gutarypdyr...

Özümi zordan köçä atdym. İşe-de gjä galypdym. İçimden «Bu günem galaýsammyja?» diýdim.. Ýagyşam depäňden guýup dur. Biziň ýanymyzdan geçýän tramwaý gatnawyny-da kesdiler. Ýarym sagatdan bir awtobus gelýär. Hyryn-dykyn bolansoň, oña-da müner ýaly däl. Deňäňden awtoulaglar zybyrt-zybyrt geçip durlar. Biri alaýyn diýenok. Köwsumiň içem suwdan doly. Ýagyş edil bedreden guýulýan ýaly ýagýardy. Myžzyk boldum. Özümem ysytma tutan ýaly titreyän. Onýanca bir ýaş ýigit ýanyma geldi-de: «Bagışlarsyňz, agam» diýdi. Ol menden wagtyň näçe bolandygyny sorar öýtdüm. Gaýtam «Düýnki futbol duşuşygyndan

habaryňyz barmy?» diýäýmezmi! Toba, estapyrylla!.. Dişimi gysdyn-da ýolum bilen boluberdim. Soň öňümden çykan çayhanalaryň birine sümüldim. Üst-başymdan yagşyň suwy syrygyşyp durdy. Men çayça çay buýurdym. Garşymda bolsa, ynha, şu şarpyk çalan adamym gazet okap otyrdy. Men öz ýanymdan: «Bäý-bä, indi meniň halym niçik bolarka? Soňumyz nırä baryp dirärkä?» diýip, oýa batyp otyrdym. Men oý-pikire çümüp otyrkam, bu adam gahar-gazap bilen elindäki gazeti zyñyp goýberdi. Soňam «Heýhat, ýurt uçuryma tarap gidýär!» diýip gygyrdu. Men ony özüm ýaly derdi başyndan agdyk biridir öýtdüm we özara söhbet edip derdinişeris diýen maksat bilen:

– Nämé boldy, byradar? Bagışlarsyňz, goşulýandyr diýip pikir etmäň welin, nämä gaharlandyňz? – diýdim.

Ol şol gahary bilen:

– Nämé bolsun-aý! – diýdi. – Ýurtda ibaly emin galmandyr!.. Emin ýok, tohumszı! Düýnki futbol duşuşygynda emin ýene tarapgöylük edipdir...

Şondan soň maňa nämä bolanyny özümem bilemok. Walla, menem düşünmän galdym, ýoldaş komissar. Men şu ömrüme adam ogluna el galdyran adam däl. Göýä endamyma dag basylan ýaly zöwwe galdym-da, sag elimi salgap goýberdim we bu dikdüşdä şarpyk çaldym. Men urmadym diýemok. Şarpyk çalanym dogry. Yöne men muny bilgesleýin edemok. Walla, bilgesleýin edemok. Bu maňa bagly däl ýagdaýda bolup geçdi. Urmasyna urdum welin, gaýtam «häzir bu adam meni bir uranda ýere sokar» diýip gara janyň çykdy. Emma nätjek, boljak iş boldy. Jenaby-Hak misli sag elime Rüstem Zal pälwanyň güýjünü beren ýaly «şu dikdüşdiniň yüzüdir-dä» diýip, bir goýdum.

Komissar şarpyk iýen daýawa alarylyp seretdi. Dişini gyjady. Yerinden turan ýaly etdi-de, sag eliniň aýasyny gaşamaga başlady we daýawa yüzlenip:

– Hany, bes ediň indi, ýaraşyň! – diýdi.

Şarpyk iýen:

– Ýok, yaraşjak däl! -diýip, tersine tutdy.

Gahary gelen komissar, kömekçisine yüzlenip:

– Yaz! – diýdi. – «Arzaçy «ýurt uçuryma gidýär» diýmek bilen ýurдумызыň bähbitlerine we hökümetimiziň ruhy şahsyyetine...» –

Ol ýene bir gezek daýawa tarap öwrüldi: – Hany, ýaraşyň!
Daýaw elini häzirem şarpygyň yzy gitmedik çep ýaňagyna
gezdirip:
– Ýeri bolýa-da, başlyk, ýaraşaýmaly bor onda – diýdi.

Eziz NESIN.

Terjime eden: Has TÜRKMEN. Satiriki hekaýalar